

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2020. november 25.*

„Előzetes döntéshozatal – 2003/109/EK irányelv – Harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállása – 11. cikk – Egyenlő bánásmódhoz való jog – Szociális biztonság – A családi ellátásra való jogosultság megállapításánál a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy azon családtagjait kizáró tagállami szabályozás, akik nem e tagállam területén rendelkeznek tartózkodási hellyel”

A C-303/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte suprema di cassazione (semmitőszék, Olaszország) a Bírósághoz 2019. április 11-én érkezett, 2019. február 5-i határozatával terjesztett elő

az **Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS)**

és

VR

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: E. Regan tanácselnök, M. Ilešič, Juhász E., C. Lycourgos és I. Jarukaitis (előadó) bírák,

főtanácsnok: E. Tanchev,

hivatalvezető: M. Krausenböck tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. február 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (INPS) képviselőiben A. Coretti, V. Stumpo és M. Sferrazza avvocati,
- VR képviselőiben A. Guariso és L. Neri avvocati,
- az olasz kormány képviselőiben G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítői: A. Giordano és P. Gentili avvocati dello Stato,

* Az eljárás nyelve: olasz.

– az Európai Bizottság képviselőjében C. Cattabriga, A. Azéma és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. június 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv (HL 2004. L 16., 44. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 272. o.) 11. cikke (1) bekezdése d) pontjának az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Istituto Nazionale della Previdenza Sociale (országos társadalombiztosítási intézet, Olaszország, INPS) és VR között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgya családi ellátás iránti kérelem elutasítása azon időszak vonatkozásában, amikor az érintett házastársa és gyermekei a harmadik országnak minősülő származási országukban tartózkodtak.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2003/109 irányelv (2), (4), (6) és (12) preambulumbekkezdése az alábbiakat mondja ki:
„(2) Az Európai Tanács 1999. október 15–16-i tamperei rendkívüli ülésén kijelentette, hogy a harmadik országok állampolgárainak jogállását közelíteni kell a tagállamok állampolgáraiéhoz, és hogy egy bizonyos időtartamon keresztül – amelyet még meg kell határozni – valamely tagállamban jogszerűen tartózkodó és huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személynek az adott tagállamban olyan egységes jogokat kell biztosítani, amelyek a lehető legközelebb állnak az Európai Unió polgárait megillető jogokhoz.
[...]
(4) A tagállamokban huzamosan tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok integrációja kulcsfontosságú szerepet játszik a gazdasági és társadalmi kohézió előmozdításában, amely [az Uniónak] a Szerződésben kinyilvánított alapvető célkitűzése.
[...]
(6) A »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező« jogállás megszerzésének fő kritériuma a tagállam területén való tartózkodás időtartama. A tartózkodásnak jogszerűnek és folyamatosnak kell lennie, igazolandó, hogy az adott személy szorosan kötődik az országhoz. Rendelkezni kell bizonyos fokú rugalmasságról, hogy figyelembe lehessen venni azon körülményeket, amelyek miatt az adott személynek esetleg ideiglenesen el kell hagynia az ország területét.
[...]
(12) Annak érdekében, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők valóban integrálódni tudjanak abba a társadalomba, amelyben élnek, a tagállamok állampolgáraival megegyező elbánásban [helyesen: bánásmódban] kell részesülniük a gazdasági és szociális ügyek széles területén, az ezen irányelv által meghatározott vonatkozó feltételek alapján.”

4 Ezen irányelv „Fogalom meghatározások” címet viselő 2. cikke értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

- a) »harmadik ország állampolgára«: mindazon személy, aki [az EK-Szerződés] 17. cikke (1) bekezdésének értelmében nem az Unió polgára;
- b) »huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező«: valamely harmadik ország állampolgára, aki huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállással bír a 4–7. cikkben előírtak szerint;

[...]

- e) »családtagok«: a harmadik ország azon állampolgárai, akik az érintett tagállamban tartózkodási hellyel rendelkeznek a családegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelvvel [(HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.)] [...] összhangban;

[...]”

5 Az említett irányelv „Egyenlő elbánás [helyesen: Egyenlő bánásmód]” című 11. cikke a következőkről rendelkezik:

„(1) A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek az állampolgárokkal egyenlő elbánást [helyesen: egyenlő bánásmódot] élveznek az alábbiak tekintetében:

[...]

- d) társadalombiztosítás [helyesen: szociális biztonság], szociális ellátás és szociális védelem a nemzeti jog által meghatározottak szerint;

[...]

(2) Az (1) bekezdés b), d), e), f) és g) pontjának rendelkezései tekintetében az érintett tagállam olyan esetekre korlátozhatja az egyenlő elbánást [helyesen: egyenlő bánásmódot], amelyeknél a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy vagy annak azon családtagjai, akikre nézve a juttatásokat igényli, bejegyzett vagy szokásos tartózkodási helye az érintett tagállam területén belül található.

[...]

(4) A tagállamok az alapellátásra korlátozhatják az egyenlő elbánást [helyesen: bánásmódot] a szociális ellátás és a szociális védelem tekintetében.

[...]”

Az olasz jog

6 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat értelmében az 1988. március 13-i decreto legge n. 69 – Norme in materia previdenziale, per il miglioramento delle gestioni degli enti portuali ed altre disposizioni urgenti (a társadalombiztosítási szabályokról, a kikötői szervek vezetésének hatékonyabbá tételét célzó előírásokról és más sürgős rendelkezésekről szóló 69. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet, a GURI 1988. március 14-i 61. száma) – amelyet az 1988. május 13-i 153. sz. törvénnyel alakítottak át (a

GURI 1988. május 14-i 112. száma; a továbbiakban: 153/1988. sz. törvény) – bevezette a családmagnak járó támogatást, amelynek összege a családmaghoz tartozó, 18 év alatti gyermekek számától és a családmag jövedelmétől függ (a továbbiakban: családmagnak járó támogatás).

- 7 A 153/1988. sz. törvény 2. cikkének (6) bekezdése előírja:

„A családmagot – a ténylegesen különvált házastárs kivételével – a házastársak és a gyermekek, valamint a gyermekekkel egy tekintet alá eső személyek, [...] alkotják, feltéve hogy az említett gyermekek és velük egy tekintet alá eső személyek 18 évnél fiatalabbak vagy – életkorra tekintet nélkül – rokkantság, vagy testi, illetve mentális rendellenesség miatt egyáltalán nem vagy tartósan nem képesek jövedelmező munkát végezni. A családmagba tartozhatnak a gyermekekre, valamint a gyermekekkel egy tekintet alá eső személyekre vonatkozó feltételek mellett a testvérek, valamint az unokaöcsök és unokák, feltéve hogy e testvérek, valamint unokaöcsök és unokák 18 évnél fiatalabbak vagy – életkorra tekintet nélkül – rokkantság, vagy testi, illetve mentális rendellenesség miatt egyáltalán nem vagy tartósan nem képesek jövedelmező munkát végezni, amennyiben árvák, és nem jogosultak túlélő hozzátartozói nyugdíjra.”

- 8 A 153/1988. sz. törvény 2. cikkének (6bis) bekezdése értelmében nem tartoznak bele az e törvény szerinti családmagba a harmadik országbeli állampolgár házastársa és gyermekei, valamint a harmadik országbeli állampolgárhoz tartozó, gyermekekkel egy tekintet alá eső személyek, ha az Olasz Köztársaság területén nem rendelkeznek tartózkodási hellyel, kivéve ha az olasz állampolgárokat viszonyosság illeti meg abban az államban, amelynek állampolgárságával a külföldi rendelkezik, vagy ha a családi ellátások tárgyában nemzetközi megállapodás született.
- 9 A 2003/109 irányelvet a 2007. január 8-i decreto legislativo n. 3 – Attuazione della direttiva 2003/109/CE relativa allo status di cittadini di Paesi terzi soggiornanti di lungo periodo (a 2003/109 irányelv átültetéséről szóló, 3. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a GURI 2007. január 30-i 24. száma; a továbbiakban: 3/2007. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet) ültette át a nemzeti jogba, amely az irányelv rendelkezéseit beillesztette az 1998. július 25-i decreto legislativo n. 286 – Testo unico delle disposizioni concernenti la disciplina dell’immigrazione e norme sulla condizione dello straniero (a bevándorlás szabályozására és a külföldiek jogállásával kapcsolatos szabályokra vonatkozó rendelkezések egységes szövegéről szóló, 286. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet, a GURI 1998. augusztus 18-i 191. számának rendes melléklete; a továbbiakban: 286/1998. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet) szövegébe. E felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet 9. cikke (12) bekezdésének c) pontja értelmében a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgár „ellenkező rendelkezések hiányában, és ha a külföldi személy ország területén való tényleges tartózkodása bizonyított” jogosult többek között a szociális biztonsági rendszer és szociális ellátások igénybevételére.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 10 VR Olaszországban dolgozó harmadik országbeli állampolgár, aki a 286/1998. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet alapján 2010 óta huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik. VR felesége és öt gyermeke 2011 szeptemberétől 2014 áprilisáig a származási országában, Pakisztánban tartózkodott.
- 11 Az INPS a 153/1988. sz. törvény 2. cikkének (6bis) bekezdése alapján ezen időszak vonatkozásában megtagadta VR-től a családmagnak járó támogatást, ezért VR keresetet indított az INPS-sel és a munkáltatójával szemben a Tribunale del lavoro di Brescia (bresciai munkaügyi bíróság, Olaszország) előtt, e megtagadás hátrányosan megkülönböztető jellegére hivatkozva. E bíróság, miután eltekintett e rendelkezés alkalmazásától, mivel azt a 2003/109 irányelv 11. cikkével ellentétesnek ítélte, helyt adott VR kérelmeinek, és kötelezte az alpereseket a megfelelő összegek megfizetésére.

- 12 Az INPS által e határozattal szemben a Corte d'appello di Bresciához (bresciai fellebbviteli bíróság, Olaszország) benyújtott fellebbezést e bíróság elutasította, mivel úgy ítélte meg, hogy a családmagnak járó támogatás szociális ellátás körébe tartozó alapvető támogatás, amely nem tartozhat az egyenlő bánásmódtól való, a 2003/109 irányelv által megengedett eltérések közé.
- 13 Az INSP felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a kérdést előterjesztő bíróság, a Corte suprema di cassazione (semmitőszék, Olaszország) előtt, ahol arra hivatkozik, hogy a családmagnak járó támogatás nem szociális ellátásnak, hanem szociális biztonsági ellátásnak minősül, de semmiképpen nem tekinthető olyan alapvető ellátásnak, amely nem képezheti az egyenlő bánásmódra vonatkozó kötelezettségtől való eltérés tárgyát.
- 14 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy az alapügy megoldása a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdése d) pontjának értelmezésétől, valamint attól a kérdéstől függ, hogy e rendelkezés azt eredményezi-e, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező és a 153/1988. sz. törvény 2. cikke szerinti, családmagnak járó támogatásra jogosult személy családtagjai az e támogatás jogosultjainak minősülő családtagok körbe tartoznak annak ellenére, hogy nem olasz területen rendelkeznek tartózkodási hellyel.
- 15 E tekintetben e bíróság pontosítja, hogy a 153/1988. sz. törvény 2. cikke szerinti családmag nemcsak a családmagnak járó támogatás összege kiszámításának képezi az alapját, hanem e családmag a kedvezményezettje is a támogatás jogosultjának személyén vagy a támogatás alapját képező nyugdíj jogosultjának a személyén keresztül. E támogatás olyan keresetkiegészítés, amely többek között valamennyi olaszországi munkavállalót megillet, feltéve hogy családmagjuk jövedelme nem halad meg egy bizonyos határértéket. A 2018. július 1-jétől 2019. június 30-ig terjedő időszakban a teljes összege havi 137,50 euró volt a 14 541,59 eurót meg nem haladó éves jövedelem esetében. A munkáltató e támogatást a díjazással együtt fizeti ki.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság azt is megjegyzi, hogy a Corte suprema di cassazionének (semmitőszék) már volt alkalmja ítélezési gyakorlatában hangsúlyozni a családmagnak járó támogatás kettős jellegét. Egyrészt, e támogatás, amely a családmag bármilyen jellegű jövedelméhez kapcsolódik, és arra irányul, hogy kellő jövedelmet biztosítson az azzal nem rendelkező családoknak, a szociális biztonsági ellátások közé tartozik. A szociális biztonsági rendszer – amelybe e támogatás is tartozik – általános szabályainak megfelelően az aktív munkavállalók családjának védelme az elvégzett munkához kapcsolódó díjazás kiegészítésének a folyósítása útján valósul meg. Az összes munkáltató által befizetett járulékokból finanszírozott és az állam által kiegészített, családmagnak járó támogatást a munkáltató fizeti ki, aki ezt követően a járulékfizetésnél ellentételezést érvényesíthet. Másrészt, e támogatás szociális ellátásnak is minősül, mivel a figyelembe vett jövedelmek összegét adott esetben megemelik a rokkant vagy olyan személyek védelme érdekében, akik testi, illetve mentális rendellenességben szenvednek, továbbá azon kiskorú gyermekek védelme érdekében, akik az életkoruknak megfelelő feladatok és funkciók ellátását illetően tartósan nehézségekkel küzdenek. A kérdést előterjesztő bíróság szerint mindenképpen olyan intézkedésről van szó, amely a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdése d) pontjának hatálya alá tartozik.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a családmaghoz tartozó személyek alapvető jelentőséggel bírnak a családmagnak járó támogatás rendszerében szempontjából, és e személyeket a támogatás kedvezményezettjeinek kell tekinteni. Ugyanakkor tekintettel arra a tényre, hogy a törvény a családmaghoz tartozó személyeket egy olyan gazdasági támogatás kedvezményezettjeiként jelöli meg, amelyet az e támogatás alapját képező jövedelem jogosultja kaphat meg, a kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontjával ellentétes-e egy olyan rendelkezés, mint a 153/1988. sz. törvény 2. cikkének (6bis) bekezdése. Konkrétan azzal kapcsolatban vannak kételyei, hogy miként kell értelmezni ezt az irányelvet a (4) preambulumbekzdésére és a 2. cikkének e) pontjára tekintettel.

- 18 E körülmények között határozott úgy a Corte suprema di cassazione (semmitőszék), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni a [2003/109 irányelv] 11. cikke (1) bekezdésének d) pontját, valamint a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők és az állampolgárok közötti egyenlő bánásmód elvét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek alapján a családmaghoz tartozók számbavételénél a családmagnak járó támogatás összegének meghatározása céljából nem tartoznak bele a családmagba – a tagállami állampolgárokra vonatkozó rendelkezésektől eltérően – a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli munkavállaló családtagjai, ha azok a harmadik országnak minősülő származási országban tartózkodnak?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 19 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében szociális biztonsági ellátáshoz való jogok meghatározása szempontjából nem veszik figyelembe az ezen irányelv 2. cikkének b) pontja szerinti huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy azon családtagjait, akik nem e tagállam területén, hanem egy harmadik országban tartózkodnak, miközben az említett tagállam állampolgárainak harmadik országban tartózkodó családtagjait figyelembe veszik.
- 20 Emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jog nem korlátozza a tagállamoknak a szociális biztonsági rendszerük kialakítására vonatkozó hatáskörét. Uniós szintű harmonizáció hiányában az egyes tagállamok állapítják meg a szociális biztonsági ellátások nyújtásának feltételeit, valamint ezen ellátások összegét és folyósításuk időtartamát. E hatáskör gyakorlása során azonban a tagállamok kötelesek tiszteletben tartani az uniós jogot (lásd ebben az értelemben: 2010. október 5-i Elchinov ítélet, C-173/09, EU:C:2010:581, 40. pont).
- 21 Ezen irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontja arra kötelezi a tagállamokat, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyeket a belföldi állampolgárokkal egyenlő bánásmódban részesítsék többek között a szociális biztonság területén a nemzeti jog által meghatározottak szerint.
- 22 Ugyanakkor az említett irányelv 11. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok többek között a szociális biztonság területén olyan esetekre korlátozhatják az egyenlő bánásmódot, amelyeknél a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy vagy annak azon családtagjai, akikre nézve a juttatásokat igényli, bejegyzett vagy szokásos tartózkodási helye az érintett tagállam területén belül található.
- 23 A 2003/109 irányelv tehát főszabályként egyenlő bánásmóddhoz való jogot ír elő, és felsorolja azokat a szigorúan értelmezendő eseteket, amikor a tagállamok ettől eltérhetnek. Ezen eltérésekre tehát csak akkor lehet hivatkozni, ha az érintett tagállam ezen irányelv végrehajtására hatáskörrel rendelkező szervei világosan kinyilvánították, hogy ezen eltéréssel kívánnak élni (lásd ebben az értelemben: 2012. április 24-i Kamberaj ítélet, C-571/10, EU:C:2012:233, 86. és 87. pont; 2017. június 21-i Martinez Silva ítélet, C-449/16, EU:C:2017:485, 29. pont).
- 24 Mivel a kérdést előterjesztő bíróságnak kételyei vannak a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdése d) pontjának ezen irányelv (4) preambulumbekzdésére és 2. cikkének e) pontjára tekintettel történő értelmezését illetően, először is meg kell jegyezni, hogy – amint azt a főtanácsnok az indítványa 54. és 55. pontjában megjegyezte – ez utóbbi rendelkezésnek, amely a „családtagokat” úgy határozza meg, mint a harmadik ország azon állampolgárait, akik az érintett tagállamban tartózkodási hellyel rendelkeznek a családdegyesítési jogról szóló, 2003. szeptember 22-i 2003/86/EK tanácsi irányelvvel (HL 2003. L 251., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 224. o.) irányelvvel összhangban, nem az a célja, hogy korlátozza a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyeknek az

egyenlő bánásmódhoz való, a 2003/109 irányelv 11. cikke szerinti jogát, hanem mindössze az, hogy meghatározza e fogalmat azon rendelkezések megértése érdekében, amelyek ezt a kifejezést az irányelvben használják.

- 25 Ezenkívül ha e fogalommeghatározás azt eredményezné, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező olyan személy, akinek a családtagjai nem az érintett tagállam területén tartózkodnak, ki van zárva az egyenlő bánásmódhoz való jogból, akkor a 2003/109 irányelv 11. cikkének (2) bekezdése, amely lehetőséget ad a tagállamoknak az ettől való eltérésre többek között akkor, amikor a családtagok – akikre nézve a juttatásokat igényli – bejegyzett vagy szokásos tartózkodási helye nem az érintett tagállam területén belül található, értelmét vesztené.
- 26 Másodszor, a 2003/109 irányelv (4) preambulumbekzdését illetően előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jogi aktusok preambulának nincs kötelező jogi ereje, és arra nem lehet hivatkozni sem az adott jogi aktus rendelkezéseitől való eltérés igazolása, sem e rendelkezéseknek a szövegükkel nyilvánvalóan ellentétes értelmezése céljából (lásd ebben az értelemben: 1998. november 19-i Nilsson és társai ítélet, C-162/97, EU:C:1998:554, 54. pont; 2019. december 19-i Puppinc és társai kontra Bizottság ítélet, C-418/18 P, EU:C:2019:1113, 76. pont).
- 27 Ezenkívül bár e preambulumbekzdésből az tűnik ki, hogy ezen irányelv fő célja a tagállamokban tartós jelleggel letelepedett, harmadik országbeli állampolgárok integrációja, e preambulumbekzdésből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező olyan személyt, akinek a családtagjai nem az érintett tagállam területén tartózkodnak, ki kell zárni az ezen irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti egyenlő bánásmódhoz való jogból, mivel egy ilyen kizárást végeredményben ezen irányelv egyetlen rendelkezése sem állapít meg.
- 28 Mivel az INPS és az olasz kormány arra hivatkozik, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező olyan személy kizárása, akinek a családtagjai nem az érintett tagállam területén tartózkodnak, megfelel a 2003/109 irányelvvel követett integrációs célnak, lévén az integráció e területen való tartózkodást feltételez, meg kell állapítani, hogy ezen irányelv (2), (4), (6) és (12) preambulumbekzdéséből kiderül, hogy az irányelv fő célja a tagállamokban tartós jelleggel, jogszerűen letelepedett, harmadik országbeli állampolgárok integrációjának biztosítása és e célból e harmadik országbeli állampolgárok jogainak az uniós polgárok által élvezett jogokhoz való közelítése, többek között az előbbiekkal szembeni egyenlő bánásmód megteremtése révén, a gazdasági és társadalmi területre tartozó ügyek széles skáláján. Így a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező jogállás lehetővé teszi az e jogállást élvező személy számára az egyenlő bánásmódban való részesülést a 2003/109 irányelv 11. cikkében említett területeken, az e cikkben meghatározott feltételek szerint (2019. március 14-i Y. Z. és társai [Családegyesítéssel kapcsolatos család] ítélet, C-557/17, EU:C:2019:203, 63. pont).
- 29 Következésképpen – és az INPS, valamint az olasz kormány állításával ellentétben – nem felel meg e céloknak az, ha még akkor is kizárják az egyenlő bánásmódhoz való jogból a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyt, ha a családtagjai, egy akár átmeneti időszakon keresztül, amint az az alapügybeli tényállásból kiderül, nem az érintett tagállam területén tartózkodnak.
- 30 Ebből következően a 2003/109 irányelv 11. cikkének (2) bekezdésében engedett eltérés fenntartásával egy tagállam nem tagadhat meg vagy csökkenthet valamely szociális biztonsági ellátást valamely huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személytől azzal az indokkal, hogy a családtagjai vagy néhányan közülük nem a területén, hanem egy harmadik országban tartózkodnak, amennyiben az állampolgárainak ezen ellátást a családtagok tartózkodási helyétől függetlenül nyújtja.
- 31 Az alapügyet illetően először is azt kell megállapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság maga adja elő, hogy a családmagnak járó támogatásnak többek között a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdése d) pontjának a hatálya alá tartozó szociális biztonsági ellátás jellege van.

- 32 E bíróság másodszer előadja, hogy a családmag képezi e támogatás összege kiszámításának az alapját. Az INPS és az olasz kormány e tekintetben azzal érvel, hogy a nem az Olasz Köztársaság területén tartózkodó családtagok figyelmen kívül hagyása csak ezen összeg tekintetében releváns, mivel az nulla, amint azt az INPS a tárgyaláson pontosította, ha valamennyi családtag a nemzeti területen kívül tartózkodik.
- 33 Márpedig meg kell jegyezni, hogy mind a támogatás folyósításának annak alapján való elmaradása, mind az összegének az alapján való csökkentése, hogy egyetlen családtag sem tartózkodik e területen, vagy a családtagok közül néhányan nem, ellentétes a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerinti egyenlő bánásmódhoz való joggal, amennyiben a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és az olasz állampolgárok közötti eltérő bánásmódnak minősül.
- 34 Ellentétben azzal, amit az INPS ezenkívül állít, egy ilyen eltérő bánásmódot nem igazolhat az a tény, hogy a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek és a fogadó tagállam állampolgárainak helyzete az ezen állammal való kapcsolatuk miatt eltérő, mivel az ilyen igazolás ellentétes a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontjával, amely a jelen ítélet 28. pontjában felidézett céloknak megfelelően a szociális biztonság területén egyenlő bánásmódot ír elő velük szemben.
- 35 Hasonlóképpen, amint az az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, az INPS és az olasz kormány által hivatkozott, a kedvezményezettek helyzetének a családmagnak járó támogatás nyújtási feltételei szempontjából, abban az esetben való ellenőrzéséből eredő esetleges nehézségek, amikor a családtagok nem az érintett tagállam területén tartózkodnak, nem igazolhatják az ilyen eltérő bánásmódot (lásd analógia útján: 2016. május 26-i Kohll és Kohll-Schlesser ítélet, C-300/15, EU:C:2016:361, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 Harmadszor, a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a családmaghoz tartozó személyeket a nemzeti jog alapján a családmagnak járó támogatás kedvezményezettjeinek kell tekinteni. Ugyanakkor az e támogatásban való részesülést nem tagadják meg emiatt a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező olyan személytől, akinek a családtagjai nem az Olasz Köztársaság területén tartózkodnak. Noha ugyanis e támogatásból a családmaghoz tartozó személyek részesülnek, hiszen ez a célja a családi ellátásnak, az e bíróság által előadott és a jelen ítélet 15. és 16. pontjában ismertetett információkból az tűnik ki, hogy azt a szintén a családmaghoz tartozó munkavállalónak vagy nyugdíjasnak folyósítják.
- 37 Következésképpen a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontjával ellentétes az olyan rendelkezés, mint a 153/1988. sz. törvény 2. cikkének (6bis) bekezdése, amelynek értelmében nem tartoznak bele az e törvény értelmében vett családmagba a harmadik országbeli állampolgár házastársa és gyermekei, valamint a harmadik országbeli állampolgárhoz tartozó, gyermekekkel egy tekintet alá eső személyek, ha az Olasz Köztársaság területén nem rendelkeznek tartózkodási hellyel, kivéve ha az olasz állampolgárokat viszonyosság illeti meg abban az államban, amelynek állampolgárságával a külföldi rendelkezik, vagy ha a családi ellátások tárgyában nemzetközi megállapodás született, továbbá ha az Olasz Köztársaság a jelen ítélet 23. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatnak megfelelően világosan kinyilvánította, hogy az ezen irányelv 11. cikkének (2) bekezdése szerinti eltéréssel kíván élni.
- 38 Márpedig amint azt a főtanácsnok az indítványa 65. és 66. pontjában megállapította, a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból az következik – és a tárgyaláson az Olasz Köztársaság is megerősítette –, hogy ez utóbbi a 2003/109 irányelv nemzeti jogba való átültetésekor nem nyilvánított ki erre irányuló szándékot.
- 39 A 153/1988. sz. törvény 2. cikkének (6-bis) bekezdésében előírt rendelkezések, amelyeket jóval azt megelőzően fogadtak el, hogy a 2003/109 irányelvet a 3/2007. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelettel átültették volna, amely utóbbi az irányelv rendelkezéseit beillesztette a 286/1998. sz. felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendeletbe, amely a 9. cikke (12) bekezdésének c) pontjában

ahhoz a feltételhez köti a szociális biztonsági rendszer és a szociális ellátások igénybevételét a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy esetében, hogy e személy ténylegesen az ország területén tartózkodik, de nem utal az említett személy családtagjainak tartózkodási helyére.

- 40 A fentiek összességére tekintettel azt kell a feltett kérdésre válaszolni, hogy a 2003/109 irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében szociális biztonsági ellátáshoz való jogok meghatározása szempontjából nem veszik figyelembe az ezen irányelv 2. cikkének b) pontja szerinti huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy azon családtagjait, akik nem e tagállam területén, hanem egy harmadik országban tartózkodnak, miközben az említett tagállam állampolgárainak harmadik országban tartózkodó családtagjait figyelembe veszik, ha e tagállam a 2003/109 irányelv nemzeti jogba való átültetésekor nem nyilvánította ki azon szándékát, hogy az egyenlő bánásmódtól való, ezen irányelv 11. cikkének (2) bekezdése szerinti eltéréssel kíván élni.

A költségekről

- 41 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló, 2003. november 25-i 2003/109/EK tanácsi irányelv 11. cikke (1) bekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amelynek értelmében szociális biztonsági ellátáshoz való jogok meghatározása szempontjából nem veszik figyelembe az ezen irányelv 2. cikkének b) pontja szerinti huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy azon családtagjait, akik nem e tagállam területén, hanem egy harmadik országban tartózkodnak, miközben az említett tagállam állampolgárainak harmadik országban tartózkodó családtagjait figyelembe veszik, ha e tagállam a 2003/109 irányelv nemzeti jogba való átültetésekor nem nyilvánította ki azon szándékát, hogy az egyenlő bánásmódtól való, ezen irányelv 11. cikkének (2) bekezdése szerinti eltéréssel kíván élni.

Aláírások